Número 172
setembre-desembre
2013

el butlletí

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DEL BAGES

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DEL BAGES

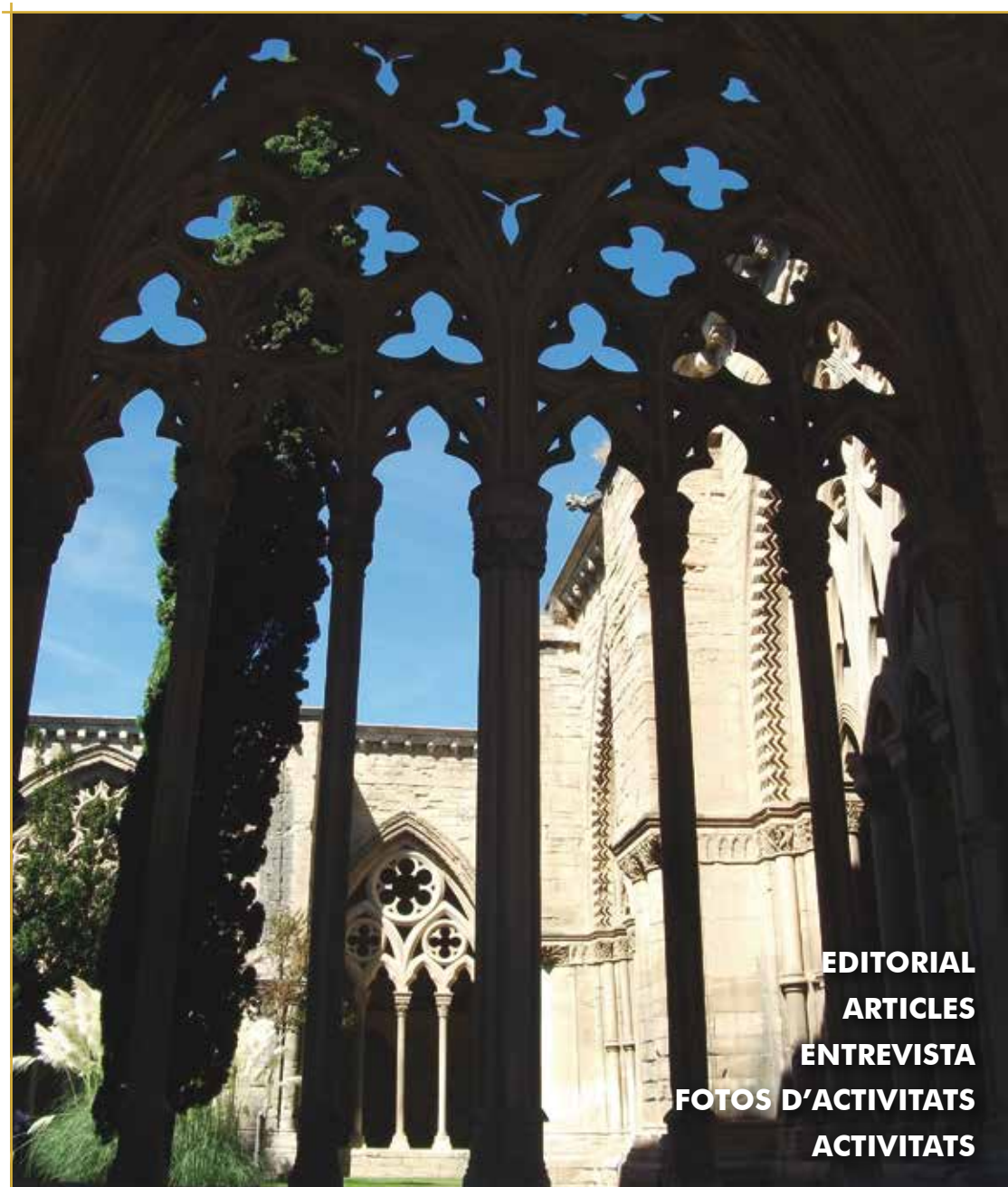

EDITORIAL
ARTICLES
ENTREVISTA
FOTOS D'ACTIVITATS
ACTIVITATS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DEL BAGES

el butlletí

Edició

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DEL BAGES
Carrer Sabateria, 3 i 5 (Els Carlins)
08241 Manresa
Apartat de correus núm. 9
Correu-e: aarb@aarb.cat
Web: http: //www.aarb.cat/

Coordinació
Joan Badia

Disseny i composició
Anna Martí

Imatge de portada
Seu Vella de Lleida. Fotografia de Marina Roma.

Consell Assessor
Joan Badia
Gene Costa
Francesc Gasol
Francesc Junyent

Correcció
Maria Alba Badia Guitart

Impressió
Sarrió

Dipòsit legal
B-3551984

Tiratge
300 exemplars

Ajuntament de Manresa

Editorial

Ja a les acaballes de l'any 2013, és un bon moment per fer balanç de totes les activitats que la nostra entitat dels AARB, ha estat realitzant durant aquest any que ara acabem, i un dels aspectes que valorem més positivament, és la participació de més socis i també de persones no socis a les diferents activitats organitzades pels AARB. Constatem que hi ha hagut en general un augment de participació , tan pel que fa a les Sortides, com també el Viatge d'Estiu, així com també en el Cicle de Música i Romànic i també en el Curs de Cultura Medieval que acabem de realitzar... és tracta doncs d'una bona notícia. I la nostra idea és la de continuar amb la línea que tenim engegada en totes aquestes activitats.

D'altra banda també volem fomentar les noves tecnologies, millorant la nostra presència a Internet a través d'una millora de la nostra pàgina web, i també al Facebook, llocs on constatem, que es segueixen i es consulten cada dia més les nostres activitats realitzades recentment i altres activitats fetes ja fa més temps.

Però per dur a terme les activitats del dia a dia, i poder-les millorar, ens calen col·laboradors, que ens ajudin en moments puntuals, i col·laboradors que ens ajudin en tasques concretes, ja sigui ajudant a la millora de la pàgina web, en l'edició del butlletí, en Música i Romànic,... etc., algunes persones col·laboradores ja les tenim, però noves ajudes serien benvingudes.

Esperem doncs que aquest any 2014 que comencem, sigui un any molt profitós, i que els propers canvis que hi ha d'haver en la Junta, - és any d'elecció de nou President i de nova Junta Directiva- , ens serveixin per consolidar i millorar el camí engegat.

La Torre Valldobina

Xavier Guerrero Pariente

Segons les cròniques d'època de Borrell II, l'any 985 Al Manshur va arrasar tot el Barcelonès i van cremar o destruir totes les esglésies, cenobis, molins, torres i castells. Més tard, en temps de Berenguer Ramón I hi hagué pau i prosperitat al pla de Barcelona. Aleshores es van edificar les parròquies, torres, castells i els masos dels afores de Barcelona.

Per això, a finals del segle X o inicis del segle XI obeint les ordres del comte es va construir aquesta torre que tindrà la funció de guaita i defensa dels atacs sarraïns contra la ciutat de Barcelona, Badalona i la parròquia de Santa Coloma. Aquesta torre conservà al llarg dels anys el nom del seu primer propietari. El 1020 ja apareix documentada com *Turris Baldovin*. El 1058 s'esmenta de nou un tal *Balldovino* com a senyor de la fortalesa i al segle XII apareix documentada com *Turris Balduvina* o *Torre Balluvino*.

A partir del segle XIII, quan les incursions dels sarraïns havien acabat, desapareix aquesta funció defensiva i de guaita, la vall del riu Besòs viu un important desenvolupament agrícola i la torre es transformà en una casa residencial adequada a les explotacions agrícoles. Fou en aquest moment, que el ciutadà de Barcelona Pere Grony la comprà a Guillem Vall, el qual la tenia en feu per Guillem de Montcada des de 1216.

La família dels Grony va gaudir d'aquesta propietat durant dos segles. El 1278 Jaume Grony donà al seu fill Jaume, com a legítima paterna i materna poc abans del matrimoni, la Torre Balldovina amb tots els seus drets i les pertinences. Ja al segle XIV Pere Grony, fill de Jaume, vengué a Pere Grony, el seu oncle, la torre i els seus drets per 45.000 sous barcelonesos , el qual divideix la propietat en 15 parts. Pocs anys després 1327 en vengué als procuradors de la Pia Almoina dues quinzenes parts, a Francesc Grony altres deu quinzenes parts i la part restant fou comprada per Eimeric Bosc, qui poc després la donarà a la Pia Almoina.

Amb tot, poc mesos després Francesc Grony vengué al seu cosí germà Jaume Grony els drets de la seva desena part sobre la Torre Balldovina. A la mort de Jaume Grony aquesta propietat retorna a Francesc Grony que la vengué a Ramon i Berenguer Vall. L'edifici va passar a mans de la Pia Almoina, que l'any 1355 van donar a Antic de Sitjar, prevere i beneficiat de Santa Maria del Mar, totes les seves possessions, entre les qual hi havia la torre.

El 1436 apareix com a senyor de la Torre Balldovina Bernat de Montpalau que amplià l'àmbit residencial amb un edifici en tres crugies i perímetre curvilini seguint la forma de la torre.

Al segle XVIII són propietaris la família River-Sagarra, els quals van realitzar modificacions en l'estructura de l'edifici, reforçant el caràcter

1. A.C. Pia Almoinº, St. 91pie. nª 66 any 1323: En nom del senyor jo Petrus Grumi fill de Jacob Grumi, senior, en altre temps ciutadà de Barcelona, comprà en perpetu i franc alou, al meu cosí Jaume Grumi al morir la seva dona, pel preu de 45 mil sòlids, moneda de Barcelona, de tern, l'anomenada Torre Balldovina amb la casa i altres edificis allí construí, els molins amb la seva aigua i tots els masos, honors i possessions seves, amb tots els rèdits, i sortides i entrades, i els homes, dones productors en la parròquia de Santa Coloma de Gramenet.

residencial. Al segle XIX la casa s'engrandí amb un edifici d'estil modernista i s'hi creà un gran jardí. A la dècada dels anys vint la torre passà a mans de la família Roig. Mes tard, una immobiliària va comprar la torre, la qual passà per un període d'abandonament, fins que el 1972 passà a poder de l'ajuntament de Santa Coloma de Gramenet. El 1982 es realitzà un projecte de la Direcció General d'Arquitectura i Habitatge de la Generalitat de Catalunya amb la col·laboració de l'Ajuntament de Santa Coloma, amb l'objectiu d'instal·lar-hi el museu municipal de Santa Coloma, anomenat Torre Balldovina, el qual començà com a tal l'any 1986.

Un dels esdeveniments més destacats que va protagonitzar la Torre Balldovina, durant la guerra civil catalana, va ser el 26 de novembre de 1471, quan el príncep Ferran, fill de Joan II, tenia presoners a la torre trenta cavallers. Per alliberar-los, la Generalitat envià un exèrcit que serà derrotat. Aquest succés va ser el preludi de la capitulació definitiva. Uns anys més tard, també serà important perquè serà refugi de patricis i dignataris barcelonins que fugien de les epidèmies de pesta que durant aquella època van afectar el pla de Barcelona.

La torre Balldovina és un edifici romànic que ha arribat íntegre als nostres dies. Es tracta d'una torre de planta circular, de parament irregular realitzat amb pedres i carreus de diverses mides. Fa 19 m. d'alçada i 7,75 m de diàmetre, i s'alça sobre fonaments irregulars que sobresurten del diàmetre de la torre. A la base, el gruix dels murs és de 2,40 m, però a cada pis el mur s'aprima per la part inferior, fent un graó, fins que, a la planta superior, l'amplada és de 1,40 m.

Amb el pas del temps, a la torre es van anar obrint portes i finestres. La porta de la planta baixa i l'entrada són d'època moderna. Hi ha una altra porta al nivell del primer pis, amb arc adovellat de mig punt. Aquest primer pis és cobert amb una cúpula. L'entrada original és una porta amb llinda i arc de descàrrega adovellat al damunt, a 12 m d'alçada, al nivell del segon esgraó d'estrenyiment del mur.

Actualment, el Museu Torre Balldovina té cura i gestiona el patrimoni monumental de Santa Coloma de Gramenet, tant a nivell arquitectònic com arqueològic. Entre les seves col·leccions s'hi pot trobar el capfoguer ibèric, peça emblemàtica i única a Catalunya.

Històries del romànic del Bages I

El desmuntatge i reciclatge de Sant Martí de Puig-ermengol [1]

Juan Antonio Olañeta Molina

Fa un temps que en el municipi de Santa Maria d'Oló s'hi aixecava una església anomenada Sant Martí de Puig-ermengol. En aquells anys els infants encara s'hi fotografiaven pujats als enderrocats murs del seu porxo sud. Aleshores s'hi podia contemplar el seu elegant absis semicircular amb l'habitual fris d'arcuacions cegues que ornaven la seva part superior sota el ràfec. Malgrat això, aquest temple conegut des del 1108, quan és esmentat com a *Sancto Martino Pug Ermegaudi* en el testament d'un tal Arnau Bofill, es va volatilitzar en poc més de vint anys.

Des de la seva construcció, potser en el segon terç del segle XII, fou lloc de culte, on els homes hi cercaven transcendir la seva efímera existència física i manifestar la seva devoció i anhels a la divinitat. En les seves estructures i en els seus ben treballats carreus, clara mostra del saber fer dels mestres arquitectes del moment, s'hi tancava la singular potència simbòlica de les seves formes romàniques. Moltes il•lusions, tristeses, plors i alegries han hagut de contemplar els seus murs avui desapareguts. Han vist el millor i el pitjor de l' ésser humà. Han estat singular testimoni de la creació de l'home, però també del seu afany de destrucció. És una curiosa paradoxa que essent el seu sant patró Sant Martí, un sant reconegut per la seva generositat i obres de caritat, aquest edifici hagi estat víctima de l'egoïsme de l'home. Com si es tractés de la capa del mateix sant, durant el segle XX es foren esquinçant els seus elements fins a desaparèixer per complet.

Potser va dependre de forma indirecta del monestir de Santa Maria de l' Estany. Almenys és el que es pot deduir del fet de que, en l'acta de consagració de la Canònica, entre els béns confirmats al cenobi, la propera església de Sant Feliu de Terrassola de la que depenia Sant Martí, hi aparegui inclosa junt a les seves sufragànies, que no s'hi detallen. Al 1686 Sant Martí de Puig-ermengol hi figura com una simple capella rural i al 1835, com a consequència de la Desamortització de Mendizàbal, fou venuda a la casa de Rocafort.

És la finestra del seu absis la que ens permet plantejar una proposta de datació cap al segon terç del segle XII, doncs la mateixa presenta unes característiques molt semblants a les de l'absis central de l' església de Santa Maria de l' Estany, de la qual coneixem la data de la seva consagració, l'any 1133. Fou precisament aquesta finestra el primer element que fou extret de l'estructura de Sant Martí, com ho testimonia una fotografia de 1948 en la qual s'hi observa un clamorós esvoranc que "ornamentava" els paraments absidals. Fou a parar al proper Mas Rocafort, on es troba actualment, presidint una ampla estança que en algun moment feu la funció d'harem d'un príncep de l'Aràbia. En bon estat de conservació frueix de la companyia d'unes matriosques russes. Trist destí el d'aquesta finestra, la qual ha passat d'ésser simbòlic element arquitectònic pel qual entrava la llum de l'alba -aquesta llum a la que al•ludia Orígenes quan veia a l'Orient el "símbol de l'ànima mirant cap a l'aparició de la llum veritable"- a un simple "souvenir". Una fita més el desbocat cavalcar de l'home cap a allò intrascendent i banal.

Per aquelles dates els propietaris del mas Rocafort ja s'havien adonat de l'utilitat d'aquest temple com a pedrera de la qual extreure'n gratuïtament material per a la seva mansió. No és nou aquest afany espoliador de l'ésser humà, que ja era una pràctica habitual en l'época romànica, durant la qual s'utilitzaren per a la construcció immenses quantitats de peces extretes de restes romanes. Aleshores era una questió de prestigi i d'economia. Més difícil es trobar-hi la justificació per allò esdevingut a Sant Martí de Puig-ermengol. N'hi ha prou ve-

1. Agraeixo a Jaume Moya la traducció al català d'aquest text.

Àbsis de Sant Martí de Puig-ermengol en 1948. Foto: Arxiu J. Llobet, Manresa

Mur sud de Sant Martí de Puig-ermengol en 1948. Foto: Arxiu J. Llobet, Manresa

Finestra del àbsis en el mas Rocafort. Foto: Juan Antonio Olañeta

Restes de la finestra del mur sud reutilitzats com a font en el mas Rocafort. Foto: Juan Antonio Olañeta

Arcuacions i motllures reutilitzades a Sant Feliu de Terrassola. Foto: Juan Antonio Olañeta

ient com una altra de les seves finestres, la del mur sud, abans de 1959 ja havia abandonat el parament en que es trobava per a reconvertir-se en una font al mig del pati del mas Rocafort. De font de llum a font d'aigua. Els tan extravagants destins donats a aquestes finestres no són sinó la palpable manifestació d'uns dels majors enemics del Patrimoni: la incultura i la ignorància.

Amb els anys va continuar l'espoli sistemàtic per part dels propietaris i amb anterioritat al 1969, va ocórrer el que era un resultat previsible: s'esfondrà la volta de la nau. Sant Martí de Puig-ermengol restava així ferit de mort. Cap al 1971 només restava dempeus l'absis.

Entre 1971 i 1977 el material de l'esmentat absis fou reutilitzat en la restauració de Sant Feliu de Terrassola, concretament per a reconstruir el seu absis septentrional. I aquest és un altre dels despropòsits d'aquesta lamentable història.

L'església de Sant Feliu de Terrassola comptava, abans de la seva reconstrucció quasi integral, amb part d'un absis llis en la nau nord. Ignorem si per l'ocorrència del rector Mn. Josep Bellpuig o de l'arquitecte director del projecte, Sr. Camil Pallàs, es desmuntà el mateix per a ésser reconstruit ex-novo utilitzant per a fer-ho els carreus, arcuacions i motllures de la cornisa del desafortunat absis de Sant Martí. No cal tenir molts coneixements sobre la teoria de la restauració per a adonar-se que en aquesta operació, en la que van desaparèixer dos absis romànics per a generar-ne un d'inventat, el que s'hi fa evident és una absoluta i escandalosa manca de rigor i un excés d'arbitrarietat.

Així es va esvair aquest venerable vestigi del passat, la dissortada església de Sant Martí de Puig-ermengol, que fou desmanegada i els seus elements reciclats en les més variades destinacions. La ignorància, el menyspreu cap al patrimoni, l'absència de rigor i la permisivitat de les autoritats van permetre semblant barbaritat.

La trista història de Sant Martí de Puig-ermengol ens porta a plantejar-nos vàries preguntes: pot avui passar una cosa semblant?, el propietari d'una obra d'art, encara que no estigui protegida, té dret a destruir-la, a espoliar-la?. Es el propietari físic d'una obra, també el propietari de la informació que s'hi conté i pot decidir-ne finalment la seva existència?. Em fa molta por que la resposta a aquestes preguntes és francament un gran desfici.

Mur sud de Sant Martí de Puig-ermengol en 1969. Foto: Joan Francés Estorch, Arxiu - Servei de Patrimoni Arquitectònic Local. Diputació de Barcelona.

L'Arxiu Gavín troba les restes d'una església romànica entre trinxeres de la Guerra Civil al Pallars Jussà

17 setembre 2013

Arxiu Gavín Monestir Avellanes

L'Arxiu Gavín del Monestir de les Avellanes troba les restes d'una església romànica al terme municipal de Gavet de la Conca (Pallars Jussà). Les restes de l'església estan situades a Sant Salvador de Toló i concretament a la Serra de la Campaneta.

La troballa fou descoberta per Josep Pla i Josep Sansalvador mentre fotografiaven les trinxeres de la Guerra civil que hi ha en aquella zona, durant les tasques de recerca del patrimoni religiós i civil que es duu a terme des de l'Arxiu Gavín. Després d'uns mesos d'investigacions no s'ha trobat cap font d'informació que doni testimoni anterior de l'existència d'aquesta església.

Les característiques que fan pensar que es tracta de les restes d'una ermita o petita capella romànica són el seu absis semicircular orientat a l'est, les restes d'una pedra amb inscripcions, i el fet que es conservi la planta de la capella ben delimitada.

Les restes de l'església però han estat modificades en part, arran de la construcció d'una trinxera durant la Guerra civil espanyola 1936-1939. Concretament el 1938 la Serra de la Campaneta fou una de les posicions d'atac més avançades de l'exèrcit franquista al front de Catalunya. Per això en la part superior de la serra s'hi troba un conjunt de trinxeres i búnquers.

L'església, de nom i advocació desconegudes, probablement seria una ermita, situada en un lloc enlairat i mirador del territori que l'envolta. És possible que s'hi construís de forma estratègica, ja que està a prop de les ruïnes del castell i capella de Sant Vicenç de Toló.

Des de l'Arxiu Gavín ara es confia en que es cataloguin les restes, es protegeixin i es faci tot el possible per recuperar la memòria d'aquest patrimoni històric.

Parlem amb ...

Joan Calmet i Piqué

Per Maria Costa

Joan Calmet va néixer a Fonollosa fa 54 anys. Tot i estudiar magisteri i està en possessió d'una plaça pública hi va renunciar per dedicar-se al negoci i comerç de la música com a propietari, juntament amb el seu germà, de les botigues Born12. En el moment de màxima expansió del negoci van arribar a tenir 13 botigues arreu del país en ciutats com Vic, Lleida o Tarragona, entre altres. En els trenta anys que va estar al capdavant del negoci va viure l'expansió de la indústria discogràfica però també la seva decadència amb l'auge d'internet i l'mp3 com a nous suports musicals. El 2011, Joan Calmet va fer el salt al sector públic com a regidor de cultura i barris de la ciutat de Manresa, en el govern de CiU. Calmet ha aconseguit mantenir la quantitat i qualitat de la majoria d'activitats que promou la regidoria, tot i la dificultat per aconseguir recursos i mitjans econòmics.

Abans de ser regidor de cultura i barris, havia estat mai vinculat de manera tan directa amb la política? Com va anar: es va proposar vostè, o li van proposar?

De jove sí m'interessava la política. L'època de la transició va coincidir que jo tenia uns 16 o 17 anys. És cert que en aquell moment em cridava l'atenció el tema polític. Hi havia una efervescència política enorme amb els mítings, recitals... En aquell moment hi estava ficat i m'agradava, m'ho passava bé des d'una òptica llunyana. Des de llavors, la política sempre ha estat un tema que m'ha interessat, però no m'hi dedicava perquè tenia una vida personal i professional al marge de l'àmbit polític. Quan la crisi del món discogràfic ens obliga, al meu germà i a mi, a prendre la decisió de tancar el negoci de 30 anys, jo tinc 49 anys i m'he de replantejar la vida personalment, però també professionalment. Jo, ja era militant de CiU i exposo al partit la meva situació i m'ofereixo per treballar pel partit. En aquell moment ens trobàvem a un any vista de les últimes eleccions municipals. El partit em proposa col·laborar i treballar per preparar la llista del partit per les eleccions. Em sembla una bona idea i penso que puc fer una bona feina. El partit va proposar a Valentí Junyent com a candidat i en el moment de fer la llista va pensar en el meu nom. Valentí Junyent em va comentar que en cas de guanyar les eleccions pensava en mi com a regidor de cultura i barris, ja que era un dels àmbits que vam treballar més durant la campanya.

Treballar dins la política, l'administració, és més fàcil o més difícil del què és pensava abans de ser regidor?

Des de dins de l'administració tens més informació, amb la qual cosa veus més la realitat dels problemes. Representa que tens més mitjans per actuar i resoldre les coses. No obstant això, també ets conscient de les dificultats. Veus el problema en tota la seva complexitat.

Des de fora sempre és més fàcil perquè no ets conscient de la globalitat dels temes. Des de dins no és que les coses siguin més difícils sinó que les veus com són. A partir d'aquí has d'actuar en base del que vos fer, però sobretot en base del que realment pots fer. La realitat és més complexa del que sembla. Governar bàsicament significa prendre decisions i prendre decisions té unes implicacions econòmiques, que quan l'economia global i local està tant trinxada com en l'actualitat, moltes vegades no pots prendre les decisions que voldries ja que no disposes dels recursos necessaris per fer-ho.

De les seves propostes o canvis, de què està més "orgullós" haver aconseguit com a regidor?

Quan l'anterior regidor em va passar el llistat d'activitats que realitzava la regidoria, que eren moltes, em preocupava no poder-les realitzar totes havent de disminuir any rere any els pressupostos per no generar dèficit. Del què estic més orgullós és haver mantingut, i en alguns casos haver augmentat, la quantitat i la qualitat de les activitats que es fan des d'aquesta regidoria. Un clar exemple és el Tocats de Lletra que s'està convertint en un referent literari al país i n'estem especialment contents ja que és una iniciativa de la casa, pensada i creada des d'aquí. Un altre exemple podria ser el Kursaal que és un equipament de referència amb el model de gestió compartit pel Galliner i l'Equip del Kursaal. També estic content que la Fira Mediterrània, que quan vaig arribar hi havia algun dubte en quant a la seva continuïtat, no només s'ha esvaït aquesta possibilitat sinó que s'ha consolidat amb una quantitat d'actes i d'espectadors molt important. La Fira Mediterrània s'ha convertit, pels programadors culturals i la gent del sector, en aquella fira que no s'hi pot faltar.

Quins són els objectius de la regidoria de cultura per aquest any i mig que queda abans que acabi la legislatura?

M'agradaria poder donar un impuls al Museu. En el seu moment, el Museu Comarcal de Manresa no va entrar al Pla de Museus de la Generalitat, no sé ben bé perquè, quan es va fer el Museu de Lleida, el Museu Episcopal de Vic i altres que ara fan goig. El nostre Museu no fa goig, és digne però no fa goig. És injust que sigui així. Tenim una molt bona col lecció d'art barroc, potser la millor col lecció del país. Però no llueix prou perquè no tenim recursos suficients com perquè la col lecció faci un pas endavant. M'agradaria poder recuperar la Sala Mestres Cabanes, que va desaparèixer quan es va posar l'arxiu. Mestres Cabanes és un pintor referent en el seu àmbit i moment. Potser amb motiu del què serà la Manresa Ignasiana del 2022 es podrà incentivar i recuperar aquestes sales ja que quan Sant Ignasi de Loiola va viure la seva etapa a Manresa el 1522, a Manresa estàvem en ple barroc i era una ciutat important.

Com descriuries la cultura que es viu a la ciutat de Manresa?

Realment Manresa està vivint un bon moment pel que fa a la cultura. En el sector de la música s'han incrementat les sales que programen música en directe com el Sielu, el Silenci, l'Stroika, el Voilà, la Peixera, el Trasteret, el Vermell, el Club de la Cançó... A nivell d'arts visuals, tenim una comunitat de creadors i creadores molt potent que potser no tenen recursos suficients per exposar i perquè es conegui la seva obra però tenim en Joaquim Falcó, la Lourdes Fisa, Susanna Ayala, la Roser Oduber... realment hi ha molta creació i vam posar en marxa una sala d'exposicions als baixos de la Casa Lluvià precisament perquè tots ells poguessin exposar. En l'àmbit del patrimoni estem treballant per donar un impuls al Museu, vam trobar recursos per desencallar el tema de la Torre Lluvià que s'estava ensorrant, s'han trobat recursos per fer una empenteta important al Pont Nou, que va al cementiri, i té unes esquerdes importants. És veritat que potser és insuficient però no hi ha recursos per arribar

a tot arreu. L'apartat festiu el tenim bé perquè s'estan fent unes Fires de l'Aixada i unes Festes de la Llum molt potents, una Festa Major que està molt bé, la Fira Mediterrània que s'ha consolidat i ha agafat una revifada important. També enguany, hem fet l'any Amat-Piniella en motiu del seu centenari, amb molts pocs recursos, i hem portat l'exposició al Museu d'Història on ha tingut èxit. Per tant, Manresa està exercint una capitalitat cultural a la Catalunya Central innegable amb el Kursaal com a 'cirereta del pastís'. Estem en un moment molt interessant pel que fa a la cultura, tot i el context socioeconòmic que estem vivint.

Quina ha estat l'afectació real de la crisi econòmica en la cultural local, concretament a Manresa? IVA cultural, menys poder adquisitiu...

Afecta de diferents maneres. Per exemple, les subvencions no deixen de ser una partida directa que va a unes entitats en base a uns projectes. No es subvenciona entitats sinó projectes. Aquesta s'ha vist afectada per la crisi ja que són diners que s'administren de forma directa i la realitat és que hi ha menys diners per fer coses. En altres àmbits, la crisi ha servit per ressituar les coses. És a dir, quan veig què costava fer una exposició o una festa major fa sis anys, jo m'esgarrifo. Ara fem el mateix, o inclús més, amb la meitat de diners. Realment què passava, es llençaven els diners? Doncs no necessàriament. Abans tu volies contractar una orquestra per la festa major, i aquella orquestra valia uns 10.000 perquè la demanaven de tot arreu; i ara, aquella mateixa orquestra t'està venint per la festa major per uns 4.000 , això és el 60% menys. És possible que aquesta orquestra es trobi al mes d'abril sense actuació pel mes d'agost. Ara molts grups i orquestres ja no tenen 'caché' sinó que seuen a taula a negociar el preu. La crisi, realment, ha fet malbé moltes coses; però en aquest sentit, la crisi ha ajudat que moltes coses tornin al seu lloc. A la programació del Kursaal del proper semestre ve la Luz Casal, o l'any passat va venir l'Ana Belén, fa cinc anys no haurien pogut venir perquè igual cobraven uns 60.000€ i al dividir aquesta xifra per 800 entrades, surt a un preu per entrada d'uns 100€ i al Kursaal de Manresa no vendrà entrades a aquest preu. En canvi ara pot venir la Luz Casal perquè no cobra 60.000€ sinó potser 15.000€ i és clar, surten entrades a 25€ i ja surten els números. Però la crisi ha aprestat tant, que ha fet malbé moltes coses. Pel que fa a l'IVA cultural, és evident que no ajuda però també depèn molt de com ho enfoques. Al Kursaal teníem clar que no volíem que l'augment repercutís en els espectadors i així no transmetre el missatge que a la cultura s'hi va a patir. Nosaltres volem que la gent vingui contenta al teatre, preferim augmentar el nombre de funcions perquè així l'augment no repercuteixi en la gent. En aquests moments, però, penso que hem tocat fons i tinc l'esperança que a partir d'ara puguem remuntar. Hem arribat als límits de tot.

Actualment, quin moment viu l'associacionisme manresà?

Quan vaig entrar com a regidor em vaig emportar una grata sorpresa en l'àmbit de les entitats. Jo em pensava que era un home d'entitats i coneixia la majoria d'entitats i associacions que hi ha a la ciutat i realment n'he descobert moltes. Hi ha al voltant de 200 entitats, de tots els àmbits. La feina que fan és molt important ja que si la fan ells no l'ha de fer l'administració. Jo, realment crec molt en el paper de la societat civil, des d'una Ateneu la Sèquia que fa un tipus de coses, passant per una Agrupació Cultural del Bages que en fa unes altres o uns Tirallongues. Totes elles són un actiu realment positiu. La part negativa que veig en algunes entitats és que els costa i els falta renovació ja que hi ha un cert enquistament. Les entitats s'han de renovar ja que tot es rovella, les persones també. Des de les entitats han de tenir la ferma voluntat i la ment oberta perquè entri gent nova, inclús sabent que aquesta gent se-

gurament faran activitats diferents i de d'una altra manera, però cada vegada 'el què s'ha fet sempre' funciona menys. S'ha de trobar l'equilibri per renovar les entitats.

Parlant ja més concretament sobre els AARB... Com definiries la feina de l'entitat?

Jo em considero un home de patrimoni i de pedres, des de sempre m'ha interessat el món de l'art. Crec que l'entitat fa bona feina i realment sinó hi fos l'hauríem d'inventar. Certament, a Catalunya hi ha una barbaritat de patrimoni que en moltes ocasions està malmès o descuidat perquè hi ha pocs recursos des de les administracions per mantenir-lo. Que hi hagi aquestes entitats que es posen a treballar a darrere, que criden l'atenció i fan un toc d'alerta quan un espai s'està ensorrant, i a més a més, promouen activitats com Música i Romànic que fa que la gent es bellugui.

Com pot ajudar l'administració a les entitats culturals de la ciutat?

Crec que l'administració a banda d'un ajut puntual a un projecte, hem de vetllar perquè aquest patrimoni no es malmeti, es conservi i pugui tirar endavant. L'administració ha de fer una funció de vigilància i custodia del nostre patrimoni. Hem de respondre a les senyals d'alerta que ens puguin fer des de les entitats i moure'ns en altres àmbits ja que la nostra capacitat és poca, i cada vegada serà menys, però podem trucar a la porta de la Generalitat, de la Diputació o buscar fons europeus.

I, el futur dels AARB?

Les entitats tenen molt futur i cada vegada en tindran més, perquè l'administració cada vegada té menys recursos i mitjans. L'administració pot ajudar i acompanyar. A Catalunya tenim un model on la societat civil es mobilitza i treballa per la comunitat i arriba on l'administració ja no pot arribar. En els temps que estem vivint, que encara que mica en mica anirem sortint de la crisi, els recursos públics continuaran sent escassos, jo penso que tot el que no sigui aquesta col laboració público-privada més les entitats, no té futur.

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DEL BAGES

Podeu consultar tots els butlletins a la nostra pàgina web

www.aarb.cat

Sortida a Lleida. Castell de Gardeny, Seu Vella de Lleida i visita per la ciutat

22.09.13

Fotografies: Marina Roma i Joan Badia

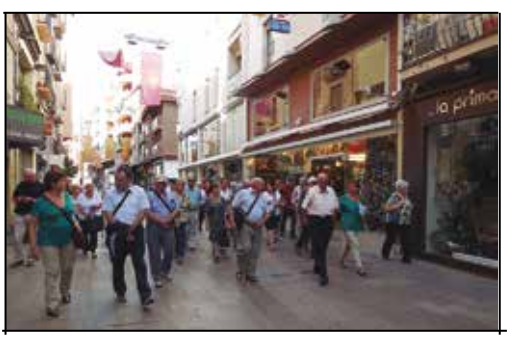

Sortida a l'Alt Urgell. Catedral de la Seu d'Urgell, esglésies romàniques de Santa Maria d'Organyà i de Sant Climent de Coll de Nargó.

20.10.13

Fotografies: Josep Llobet

Sortida al Born Centre Cultural (Barcelona)

09.11.13

Fotografies: Josep Llobet i Marina Roma

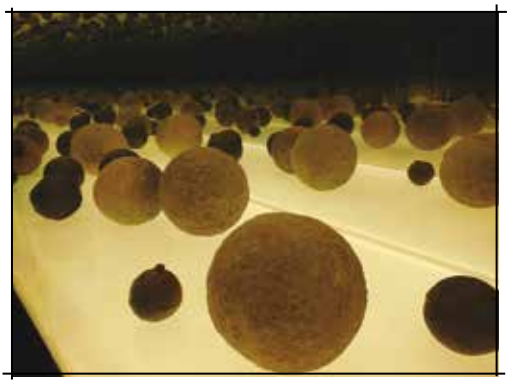

Curs de Cultura Medieval

08.11.13 / 15.11.13 / 22.11.13

Fotografies: Josep Llobet, Marina Roma i Joan Badia

Conferència CCM Marc Torras. 8 de novembre

Conferència CCM Josep Hernando. 15 de novembre

Conferència CCM Francesca Español. 22 de novembre

Curs de Cultura Medieval. Sortida a Barcelona. Monestir de Pedralbes i MUHBA. 30.11.13

Fotos d'activitats dels AARB

Tarda dels Carlins. Jaume Soldevila

25.10.13

Fotografies: Josep Llobet

Activitats

Sortida - Diumenge 20 d'octubre

L'ALT URGELL

Hora:
Sortida de tot el dia. Sortida de Pl. Infants de Manresa a les 8 h. en autocar.

Visites guiades a:
Catedral de la Seu d'Urgell, l'església romànica de Santa Maria d'Organyà i església romànica de Sant Climent de Coll de Nargó.

Inscripcions:
Viatges Masanés de Manresa, Socis AARB: a partir del dilluns 30 de Setembre, i no Socis a partir del dimecres 2 d'octubre.

Conferència - Divendres 25 d'octubre

LES TARDES DELS CARLINS

Hora:
19 h.

Conferència:
A càrrec de Jaume Soldevila "La Restauració de la Seu de Manresa".

Lloc:
Local dels AARB. Sala d'Actes dels Carlins.

Sortida - Diumenge 9 de novembre

"BORN" DE BARCELONA

Hora: Migdia i tarda
Sortida de Pl. Infants de Manresa a les 14,30 h. en autocar.

Visites previstes:
Centre Cultural del Born: Jaciment del Born, visita guiada.
Exposició Permanent: "Barcelona 1700. De les pedres a les persones"
Exposició Temporal: "Fins a aconseguir-ho! El setge de 1714"

Inscripcions:
Viatges Masanés de Manresa, Socis AARB: a partir del dimecres 9 d'Octubre, i no Socis a partir del divendres 11 d'Octubre. Data màxima d'inscripció dimecres 23 d'Octubre de 2013.Inscripció màxima: 45 persones.

"BARCELONA MEDIEVAL"

Programa de Conferències:

Divendres 8 de Novembre de 2013
"Els origens dels comtats catalans i la capitalitat de Barcelona"
Conferència a càrrec d'en Marc Torras i Serra. Llicenciat en Història Medieval i Director de l'Arxiu Comarcal del Bages.

Divendres 15 de Novembre de 2013
"L'esclavitud a Catalunya al segle XIV: blancs, negres, llors i turcs".
Conferència a càrrec d'en Josep Hernando i Delgado. Catedràtic d'Historia Medieval de l'Universitat de Barcelona.

Divendres 22 de Novembre de 2013
"Barcelona i l'empremta gòtica"
Conferència a càrrec de la Dra. Francesca Español. Professora titular d'Història de l'Art Medieval a la Universitat de Barcelona.

Lloc:
Totes les conferències seran a les 20 h. i tindran lloc a la "Sala d'Actes del Casino de Manresa". Curs gratuït. No cal inscripció prèvia.

Sortida:
Dissabte 30 de Novembre de 2013.
Sortida de tot el dia a BARCELONA.
Sortida 8'00 h. Plaça Infants de Manresa.

Visites:
Matí:
Monestir de Pedralbles, visita guiada a càrrec de la Dra. Francesca Español.
Dinar en un restaurant de la ciutat.
Tarda:
Museu d'Història de la Ciutat, visita guiada amb guia del Museu.

Inscripcions:
Viatges Masanés de Manresa, socis a partir del dilluns 28 d'octubre de 2013 i no socis a partir del dijous 31 d'octubre de 2013

Més informació a:
www.aarb.cat

Organitza:
Amics de l'Art Romànic del Bages

Col·laboren:
Ajuntament de Manresa
Centre Cultural
el Casino de Manresa

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DEL BAGES

Podeu consultar tots els butlletins a la nostra pàgina web
www.aarb.cat

viatges masanés EC 78
MANRESA
manresa@viatgesmasanes.com
Born, 6
Tel. 93 872 48 77
MANRESA
bonavista@viatgesmasanes.com
Mn. Jacint Verdaguer, 30-32
Tel. 93 878 41 41
Més informació a la web www.viatgesmasanes.com

SARRIÓ
e-mail: sarrio@sarrio.net
Saclosa, 21. MANRESA. Tel. 93 872 79 98